

INFLÁCIÓ

INΦΛYCIЯ

ÁRSTABILITÁS FENNTARTÁSA

- ✖ **Infláció:** inflációról beszélünk, ha emelkedik az általános árszínvonal. Árindexszel mérjük, amely több ezer termék árának súlyozott átlaga (fogyasztói árindex, CPI)
- ✖ Інфляція – це зростання загального рівня цін. Виміряють індексом цін, що вираховується як середньозважена величина кількох тисяч товарів та послуг

$$I_t = \frac{I_t - I_{t-1}}{I_{t-1}}$$

t - bázisév / базовий рік

70 SZABÁLY / «ПРАВИЛО 70»

- ✖ **70 szabály** segít kiszámolni, hogy hány év múlva fog valamely gazdasági mutató megduplázódni, ha egyforma lesz a növekedési üteme.
- ✖ „**Правило 70**” дозволяє вирахувати приблизну кількість років подвоєння певного економічного показника при умові постійності його приросту.
- ✖ Évek száma (**K-сть років**) = $(70/\bar{I}_t)$, ahol/де
- ✖ $\bar{I}_t$ - átlagos növekedés üteme / **середній темп приросту**

INFLÁCIÓ CSOPORTOSÍTÁSA MÉRTÉKE SZERINT / КЛАСИФІКАЦІЯ ІНФЛЯЦІЇ ЗА ТЕМПОМ РОСТУ

✖ *Kúszó infláció:*

- + az árak lassan, előrelátható módon emelkednek
- + Egyszámjegyű infláció, pl.: 8 %

✖ *Vágtató infláció:*

- + két, három számjegyű (500% kevesebb) évente
- + A pénz gyors elértéktelenedése miatt, az emberek értékállóbb befektetéseket választanak: arany, ingatlanok, műkincsek stb.

✖ *Hiperinfláció:*

- + 4-5 számjegyű inflációs ráta
- + akár évi 1 millió/1 billió %-os is lehet (bankóprés)
- + Súlyos gazdasági visszaesést idéz elő
- + Megrendül a bizalom a pénz iránt
- + Tömeges szegénységet, súlyos szociális válságot okoz

✖ *Повзуча інфляція:*

- + ціни зростають повільно, передбачувано
- + Однозначний показник інфляції.

✖ *Галопуюча інфляція:*

- + двух-, трьохзначне зростання (але не більше 500%).
- + Через швидку девальвацію грошей люди обирають більш цінні інвестиції: золото, нерухомість, скарби тощо.

✖ *Гіперінфляція:*

- + 4-5-значний рівень інфляції
- + може становити до 1 млн. / 1 трлн.% на рік (грошовий станок)
- + Це спричиняє серйозний економічний спад
- + Довіра до грошей похитнулася
- + Це спричиняє масову бідність, важку соціальну кризу

INFLÁCIÓ SZERKEZETE / СТРУКТУРА ІНФЛЯЦІЇ

Mi a defláció?

Що таке дефляція?

Az infláció fajtái / Види інфляції:

- ✗ *kiegyensúlyozott* / *врівноважена* : valamennyi termék ára ugyanannyira nő / ціни на всі товари зростають однаковим темпом
- ✗ *Kiegyensúlyozatlan* / *не врівноважена*: a termékek ára különbözőképpen nő / зростання цін на різні товари є різною

INFLÁCIÓ OKAI / ПРИЧИНИ ІНФЛЯЦІЇ:

✖ *Gazdasági sokkhatások: / ЕКОНОМІЧНИЙ ШОК:*

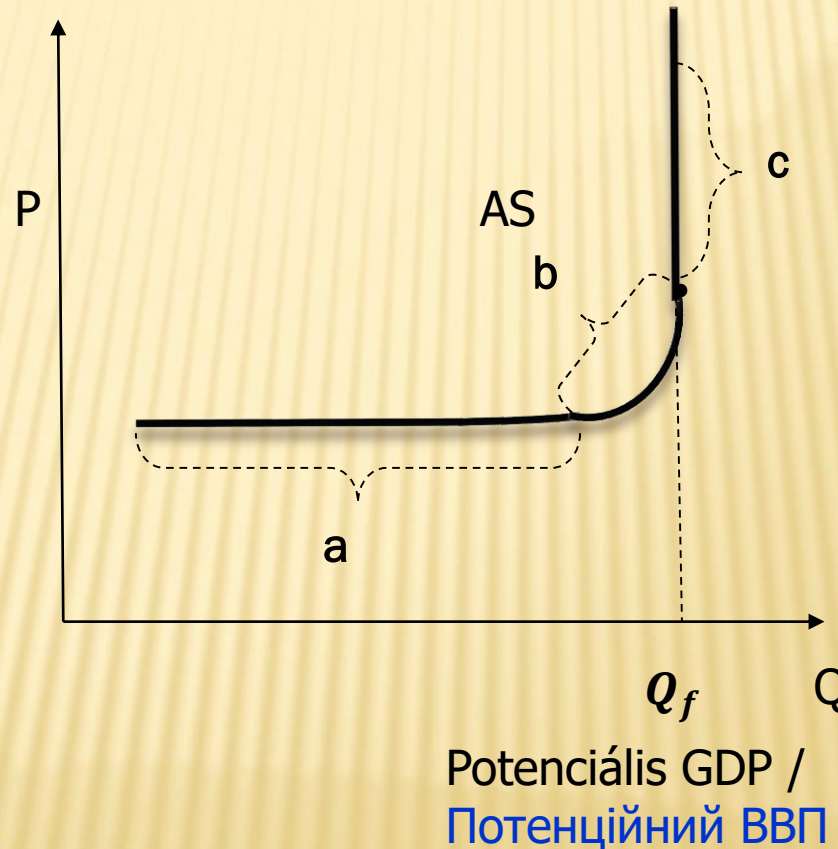
- + Aggregált kereslet változása / Зміна сукупного попиту,
- + Olajárak / ціни на нафту,
- + Gyengébb terméseredmény / нижчий врожай,
- + Valutaárfolyam-ingadozások / зміна валютних курсів,
- + Termelékenység változása / зміна продуктивності.

INFLÁCIÓ OKAI / ПРИЧИНИ ІНФЛЯЦІЇ:

- ✗ ***Kereslet-húzta infláció:*** akkor lép fel, ha az aggregált kereslet gyorsabban emelkedik a gazdaság termelőképességénél, ami felfelé húzza az árakat, hogy kiegyenlítődhessen az aggregált kereslet és kínálat.
- ✗ **Інфляція попиту:** Виникає, коли сукупний попит зростає швидше, ніж продуктивність економіки, тягнучи ціни вгору, щоб збалансувати сукупний попит та пропозицію.
- ✗ ***Költség-tolta/kínálati infláció:*** akkor is tapasztalható áremelkedés, amikor magas a munkanélküliség és a kapacitások részlegesen vannak kihasználva, miközben a termelési költségek emelkednek.
- ✗ **Інфляція витрат / пропозиції:** зростання цін також відбувається, коли безробіття велике і потужності не використовується повністю, в той час, як виробничі витрати зростають.

INFLÁCIÓ ÉS A FOGLALKOZTATÁS / ІНФЛЯЦІЯ ТА РІВЕНЬ ЗАЙНЯТОСТІ

Általános
árszínvonal
értéke adott
időpontban /
Загальний
рівень цін в
певний
момент

Reál GDP értéke
adott időpontban
/ Вартість
реального ВВП
в певний
момент

GAZDASÁGI HATÁSAI / ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ:

- ✗ **A jövedelem és vagyon inflációs újraelosztása:** az előre nem látott infláció általában kedvező a hitelfelvevőknek (a tartozásának az értéke csökken) és kedvezőtlen a hitelnyújtóknak, tehát vagyont csoportosít át a hitelezőktől az adósoknak.
- ✗ **Hatékonyság rontó hatás:**
 - + rontja a gazdasági hatékonyságot, mert torzítja az árjelzéseket;
 - + eltorzítja a pénz értékét és az adókat;
 - + átárazási költségek (állandó figyelem az árak meghatározására).
- ✗ **Magas foglalkoztatottság és kibocsátás**
- ✗ **A fix jövedelemmel rendelkezők számára rossz hatással jár.**
- ✗ **Інфляційний перерозподіл доходів і багатства:** непередбачена інфляція, як правило, сприятлива для позичальників (величина їх боргу зменшується) і несприятлива для кредиторів, тому вона перерозподіляє багатство від кредиторів до боржників.
- ✗ **Погіршуючий ефект:**
 - ✗ погіршує економічну ефективність, спотворюючи цінові сигнали;
 - ✗ спотворює вартість грошей та податків;
 - ✗ витрати на переоцінку (постійна увага до встановлення ціни).
- ✗ **Висока зайнятість і випуск продукції.**
- ✗ **Для осіб з фіксованими доходами є несприятливою.**

INFLÁCIÓS CÉKITŰZÉS / ІНФЛЯЦІЙНІ ЦІЛІ

- ✗ **Zérus infláció:** hatékonyságromláshoz vezet, a kibocsátás és foglalkoztatás negatívan változna, mivel az árak lefelé rugalmatlanok (racsniis-hatás).
- ✗ Нульова інфляція: призводить до неефективності, виробництво та зайнятість негативно змінюватимуться, оскільки ціни не схильні йти вниз (ефект храповика).
- ✗ **Optimális** : 3 % körüli.
- ✗ **Оптимальна:** близько 3%.

NOMINÁLIS ÉS REALIS JÖVEDELEM

НОМІНАЛЬНИЙ ТА РЕАЛЬНИХ ДОХІД

- ✖ Nominális jövedelem – pénzben kifejezett.
- ✖ Номінальний дохід – виражений у грошах.
- ✖ Reális jövedelem – az a termékmennyiség, melyet megvásárolhatunk a nominális jövedelemért.
- ✖ Реальний дохід – та кількість товарів, що може бути придбана за номінальний дохід.
 - ✖ $\Delta Income_{real}\% = \Delta Income_{nom}\% - \Delta I_t\%$
 - ✖ $Income_{real} = \frac{Income_{nom}}{I_t}$
- ✖ *Indexáció / Индексация - ?*

INFLÁCIÓ ÉS KAMAT / ІНФЛЯЦІЯ ТА ПРОЦЕНТ

- ✗ Előre lehet látni az inflációt és mértékét?
- ✗ A hitelezők számolnak az inflációval és a kamat mértékének meghatározásánál belekalkulálják azt.
- ✗ Ezt hívják inflációs prémiumnak.

Nominális kamat = reális kamat + inflációs prémium

- ✗ Чи можна передбачити інфляцію?
- ✗ Кредитори рахуються з інфляцією і враховують її при визначенні процентної ставки за кредитами.
- ✗ Це називається інфляційною премією.

Номінальна % ст. = реальна % ст. + інфляційна премія

HIPERINFLÁCIÓ / ГІПЕРІНФЛЯЦІЯ

NÉMETORSZÁG 1923 / НІМЕЧЧИНА 1923

1923 – $10 \times 10^{12}\%$,
3 250 000% (1 hónap alatt / за місяць)

HIPERINFLÁCIÓ / ГІПЕРІНФЛЯЦІЯ MAGYARORSZÁG 1946 / УГОРЩИНА 1946

✗ 1946 –
 $4,19 \times 10^{16}\%$

HIPERINFLÁCIÓ / ГІПЕРІНФЛЯЦІЯ UKRAJNA 1993 / УКРАЇНА 1993

✗ 1994 – 10256%

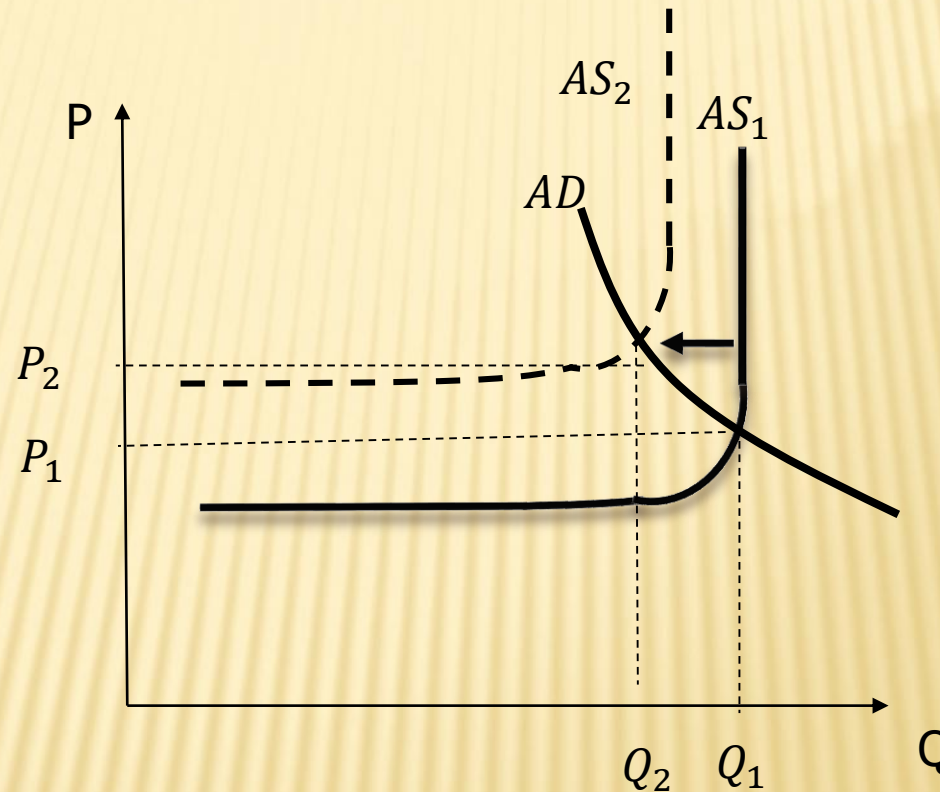

INFLÁCIÓ ÉS MUNKANÉLKÜLISÉG / ІНФЛЯЦІЯ ТА БЕЗРОБІТТА

- ✗ A gazdaságban lehetnek olyan körülmények, amelyekben az infláció csökkentheti mind a termelést, mind a foglalkoztatást.
- ✗ В економіці виникають такі обставини, за яких інфляція може зменшувати як виробництво, так і зайнятість.

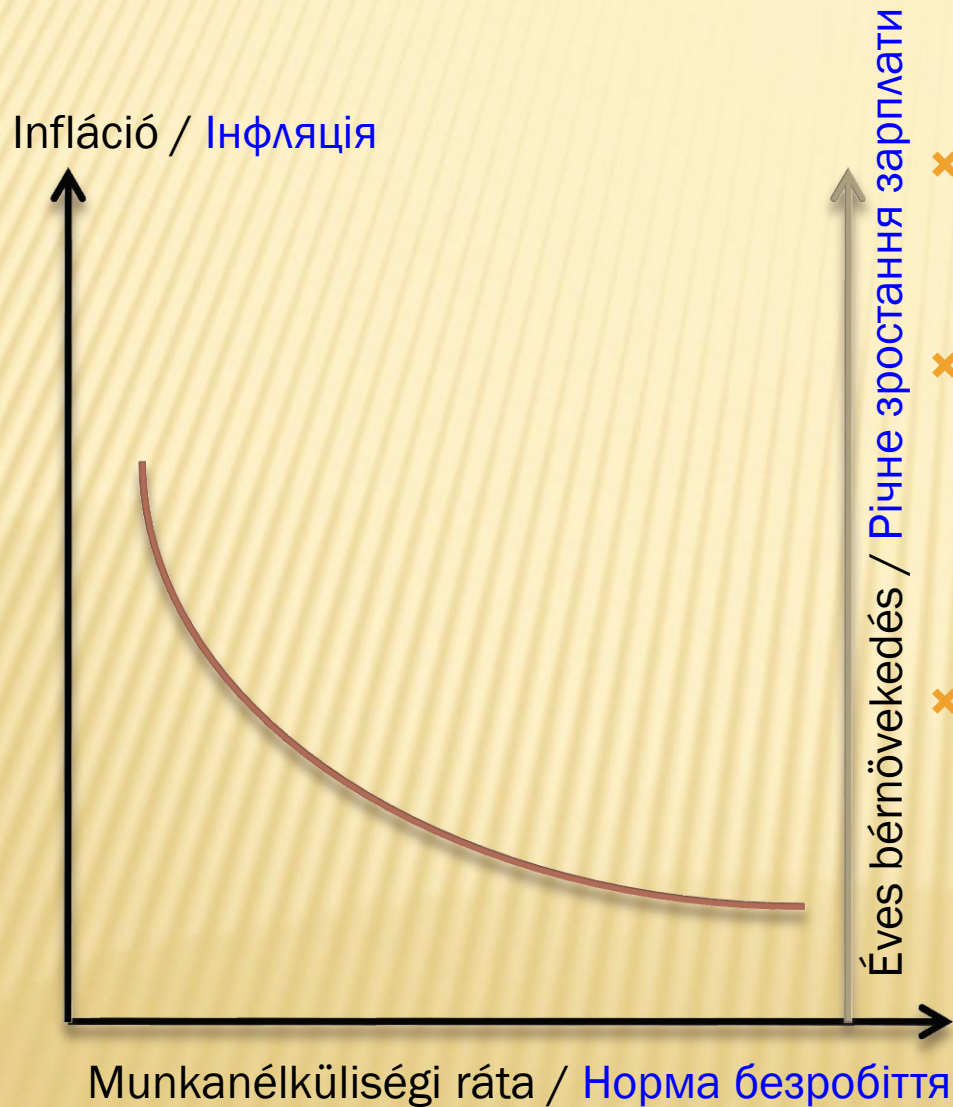
AGGREGÁLT KÍNÁLAT / СУКУПНА ПРОПОЗИЦІЯ

Általános
árszínvonal
értéke adott
időpontban /
Загальний
рівень цін в
певний
момент

Reál GDP értéke
adott időpontban
/ Вартість
реального ВВП
в певний
момент

PHILIPS-GÖRBE / КРИВА ФІЛІПСА:

Éves bérnövekedés / Річне зростання зарплати

- ✗ ellentétes kapcsolat van a pénzbérek változása és a munkanélküliség között
- ✗ існує зворотня залежність між зміною заробітної плати та безробіттям.
- ✗ Tehát a bérek általában emelkednek alacsony munkanélküliség esetén, és fordítva. A munkavállalók nem igazán erőltetik a bérnövekedést, ha kevés állás közül válogatnak.
- ✗ Тож заробітна плата має тенденцію до зростання, коли рівень безробіття низький, і навпаки. Працівники насправді не закликають до зростання заробітної плати, якщо вони не можуть обирають між робочими місцями.

ANTIINFLÁCIÓS ESZKÖZÖK / АНТИІНФЛЯЦІЙНІ ЗАХОДИ

- ✗ *bér-ár ellenőrzés* (nem jellemző, nem hatékony);
- ✗ *a piac hatékonyságának a növelése* (dereguláció, kiskereskedelmi árak rögzítésének a feloldása, behozatali kvóták, minimálbér szabályzásának a megszüntetése, a nemzetközi verseny ösztönzése);
- ✗ *adózáson alapuló jövedelempolitika* (progresszív adórendszer);
- ✗ *profitmegosztási politika* (a béreket a profit százalékában határozzák meg).
- ✗ **контроль цін та зарплат** (не типовий, неефективний);
- ✗ **підвищення ефективності ринку** (дерегуляція, дерегуляція роздрібних цін, скасування квот на імпорт, регулювання мінімальної заробітної плати, заохочування міжнародної конкуренції;)
- ✗ **податкова політика доходів** (прогресивна податкова система);
- ✗ **політика розподілу прибутку** (заробітна плата визначається у відсотках від прибутку).